

Asia: VN/9978/2024

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Määritelmät. Näkemyksenne asetusluonnoksen 2 §:n määritelmistä (esim. ovatko määritelmät selkeät, onko tarvetta lisätä määritelmiin jokin käsite?)

Ei

Perustelut:

Sosiaalihuollon asiakkuustietojen määritelmän muotoilu ei täysin vastaa asiakkuustietojen sisältöä. Määritelmästä saa kuvan, että asiakastietolain 37 § 2-3 mom säädettäisiin "sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin kirjattavista asiakasta, asiakkuutta ja asiakkaan sosiaalipalveluja koskevista perustiedoista". Pykälässä kuitenkin säädetään siitä, että asiakasasiakirjat on liitettävä palvelutehtävään, ja siitä että toisen lukuun annetussa sosiaalihuollossa asiakirjoista on ilmentävä käsittelyperuste, palvelunjärjestäjä, palveluntuottaja ja alihankintaketju kokonaisuudessaan. Määritelmässä mainituista tiedoista säädetään suurelta osin 38 §:ssä.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)?

Ei

Perustelut:

Kohta 5: ajanvaraus- ja käyntitietojen osalta määritelmä viittaa terveydenhuollon tietoihin, mutta THL esittää lisättäväksi "terveydenhuollon" ajanvaraus- ja käyntitiedot.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (19 §)?

-

Perustelut:

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

-

Perustelut:

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

Ei

Perustelut:

25 § Sosiaali- ja terveydenhuollon välisen luovutusluvan kohdentaminen: "potilaskertomus" tulisi määritellä erikseen.

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)?

-

Perustelut:

-

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

-

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

3 §:n 1 ja 2 kohdissa on mainittu "hoito ja kuntoutus", ja jää epäselväksi, milloin ne ovat rajattuja ja milloin laaja-alaisia.

6 §:n 1 momentin 2-5 kohdissa mainitun "ammattiryhmän" mukaisen käyttöoikeuden määrittely saattaa olla vaikea toteuttaa käytännössä.

8 §:n 2 momentin alku kuuluu: "Lääkkeiden käytön toimittamiseen liittyvässä työtehtävässä 4 §:n 15 kohdan tarkoittamissa sairaalan apteekkipalveluissa", mutta ilmeisesti tarkoitettu lääkkeiden toimittamiseen liittyviä työtehtäviä.

18.1 §: "Kun kyse on asiakastietolain 53 §:n mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä palvelusta toimipisteessä" → "toimipiste" kaipaisi määrittelyä. Asetusluonnosta koskevan muistion mukaan: "Yhteisiä palveluja toteutetaan käytännössä tiiviissä päivittäisessä yhteistyössä samassa

toimipisteessä tai fyysisessä yksikössä. Jos palvelua toteutetaan etäyhteyksien avulla, toimipiste voi olla myös virtuaalinen toimipiste, vaikka työntekijät fyysisesti sijaitsevat eri osoitteissa. Yhteinen palvelu voidaan toteuttaa myös liikkuvana tai kotiin annettavana palveluna, kuten kotihoito. Keskeistä on, että molempien toimialojen työntekijät osallistuvat tiiviissä yhteistyössä yhteisen asiakkaan palvelun toteuttamiseen, eli asiakas on sekä potilaan että sosiaalihuollon asiakkaan roolissa eikä kyse ole eri palveluiden yhteistyöstä." Silti määritelmä ongelmallinen käyttövaltuuksien valvonnan näkökulmasta.

19 §:n 2 momentissa ei ole mainittu lääkitys- ja riskitietoja, kuten 3 momentissa.

18 §:n ja 19 §:n osalta THL esittää, että jos selvittelyssä olevien sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten lastensuojelulaitosten valmistelu etenee, tarkastellaan tiedonhallinnan kokonaisuutta niiden osalta vielä erikseen.

THL esittää harkittavaksi "ICT-tekniikan henkilöstön ja sovellustuen työtehtävien" tarkempaa määrittelyä (22 §:n 2 kohta).

26 § (erityissuojattavat potilastiedot): THL ehdottaa, että "psykologiapalveluiden" sijaan käytettäisiin termiä "psykologipalvelut".

"Mielenterveys- ja päihdepalvelun" lisäksi tulisi lisätä riippuvuuksien hoito. Terveystieteissä käytetään termejä "päihde- ja riippuvuushoito" (3 §, 28 §) ja "päihde- ja riippuvuuspalvelut" (50 a §). Yksi terminologinen vaihtoehto on "Mielenterveys- ja päihdehoidon palvelu". Mahdollinen muutos tulee huomioida myös 4 §:ssä.

Tervo Jaana
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL